

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 439/01
Zo dňa: 20.05.2013

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 20
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu
v rámci plnenia programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie
podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“.**

Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov

Tmava august 2013

Zhrnutie

Dôležitou témou v súčasnej zložitej ekonomickej a hospodárskej situácii spoločnosti je nárast počtu väznených osôb a s tým spojený nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie prevádzky ústavov na výkon trestu odňatia slobody a výkon väzby. Z tohto dôvodu sa Najvyšší kontrolný úrad SR v rámci plánu kontrolnej činnosti na rok 2013 zameriaval na kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu v rámci plnenia programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“ v kontrolovanom subjekte Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov.

Kontrolou bola preverená analýza činnosti jeho vedľajšieho hospodárstva; analýza jeho kapacitných možností a ročných nákladov na pobyt a zdravotnú starostlivosť väznených osôb; dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť a efektívnosť pri vynakladaní verejných prostriedkov; dodržiavanie ustanovení zákona o správe majetku štátu a ďalších súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom štátu.

Kontrolou boli v ústave zistené porušenia niektorých všeobecne záväzných právnych predpisov.

NKÚ SR zistil, že ústav nepostupoval v súlade s rozkazom o zamestnávaní odsúdených a obvinených tým, že v jednom prípade boli zistené nedostatky pri vyplňaní týždenného pracovného lístka.

Ďalej bolo kontrolou zistené, že ústav nepostupoval v súlade so zákonom o účtovníctve, keď v jednom prípade nevedol účtovníctvo správne.

Analýzou činnosti vedľajšieho hospodárstva a analýzou zamestnanosti väznených osôb možno konštatovať, že kontrolovaný subjekt v oblasti zamestnávania väznených osôb vyvíjal maximálne úsilie na zabezpečenie vhodných pracovných podmienok pre odsúdených a obvinených a v nadväznosti na to dosahoval počas kontrolovaného obdobia vyššiu úroveň zamestnanosti väznených osôb ako bol celoslovenský priemer. Tieto výsledky dosiahol napriek tomu, že priestory poskytované ústavom na prenájom a zabezpečovanie zamestnanosti väznených osôb boli v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov na ich rekonštrukciu v nevyhovujúcom technickom stave.

Z analýzy nákladov na zdravotnú starostlivosť väznených osôb a z analýzy o priemernom počte návštev lekára na jednu väznenú osobu NKÚ SR zistila, že priemerný počet návštev zdravotníckeho zariadenia na jednu väznenú osobu niekoľkokrát prevyšoval priemerný počet návštev lekára na jedného obyvateľa SR.

Kontrola preukázala, že v dôsledku nedostatočnej obmeny motorových vozidiel životnosť prekročilo alebo takmer dosiahlo 45,45 % vozidiel. Napriek tomu, že motorové vozidlá boli v dobrom technickom stave, nezodpovedali v súčasnosti požadovaným kritériám, či už bezpečnostným alebo rýchlostným.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v súčasnosti nie je majetok štátu dostatočne chránený, keďže nie sú využité všetky právne prostriedky na jeho ochranu a v zmysle zákona o správe majetku štátu je potrebné dbať, aby nedošlo najmä k poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu majetku.

Odporúčania na riešenie kontrolou zistených nedostatkov:

- vyvinúť legislatívne aktivity za účelom úpravy zákona, aby sa povinnosť postupovať v zmysle zákona o správe majetku štátu pri prenájme priestorov na zabezpečenie zamestnávania odsúdených (vydávať rozhodnutie o prebytočnosti majetku štátu a rozhodnutie o dočasnej prebytočnosti majetku štátu, vyžadovať súhlas Ministerstva financií Slovenskej republiky na platnosť zmluvy o nájme nebytových priestorov a vykonávať ponukové konanie) nevzťahovala na ústavy,
- zvážiť súčasnú situáciu ohľadne poistenia majetku štátu, ktorý je v správe ústavu a zabezpečiť riešenie danej situácie tak, aby majetok štátu bol dostatočne chránený.

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. **439/01** zo dňa 20. 05. 2013 vykonali:

Ing. Vladimíra Sládečková, vedúca kontrolnej skupiny
Mgr. Eva Karabová, členka kontrolnej skupiny

kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu v rámci plnenia programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“, ktorej účelom bolo:

- preveriť hospodárnosť a efektívnosť vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na vytváranie podmienok a plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“ a mieru zamestnávania odsúdených vo vedľajšom hospodárstve a plnenie stanovených cieľov v tejto oblasti;
- preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a hospodárnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami a majetkom štátu na vytváranie podmienok na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody v rámci programu „Väzenstvo“.

Kontrola bola vykonaná v čase od 28.05.2013 do 05.08.2013 v

**Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby
Gucmanova 19/670
920 41 Leopoldov**

za kontrolované obdobie: roky 2009 až 2011. Pre objektívne posúdenie kontrolovaných skutočností bolo posudzované aj obdobie predchádzajúcich rokov a rok 2012.

Predmetom kontroly bola charakteristika kontrolovaného subjektu a analýza činnosti jeho vedľajšieho hospodárstva; analýza jeho kapacitných možností a ročných nákladov na pobyt a zdravotnú starostlivosť väznených osôb; dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť a efektívnosť pri vynakladaní verejných prostriedkov; dodržiavanie ustanovení zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe majetku štátu“) a ďalších súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom štátu.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Pôsobnosť kontrolovaného subjektu a analýza činnosti jeho vedľajšieho hospodárstva

1.1 Charakteristika kontrolovaného subjektu

Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov (ďalej len „ústav“) je rozpočtová organizácia a v oblasti rozpočtovania, financovania a práva hospodárenia so zvereným majetkom štátu má právnu subjektivitu. Bola zriadená 01.02.2001 Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) podľa § 2 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ZVJS“).

Ústav je charakterizovaný ako ozbrojený zbor, ktorý plní úlohy súvisiace s výkonom väzby, výkonom trestu odňatia slobody, ochranou a strážením objektov zboru a ochranou poriadku. Zriaďovanie, postavenie, základné poslanie, úlohy Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „GR ZVJS“) a ústavov upravuje zákon o ZVJS.

Základným poslaním ústavu je zabezpečovať výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody podľa osobitných predpisov, zabezpečovať ochranu a stráženie ústavu a plniť úlohy spojené s poskytovaním všeobecnej a špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

Pôsobnosť a úlohy ústavu upravuje Organizačný poriadok, ktorý schvaľuje generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“).

Štatutárnym orgánom ústavu je riaditeľ ústavu.

Majetok ústavu, ku ktorému má právo hospodárenia a ktorý spravuje tvoria budovy, pozemky, dopravné prostriedky, stroje, prístroje a zariadenia a ostatný hmotný a nehmotný majetok.

Ústav patrí k najstarším ústavom v Slovenskej republike (ďalej len „SR“). Rozlohou, veľkosťou objektovej sústavy, počtom personálu 502, kapacitou odsúdených osôb 1 148 a kapacitou obvinených osôb 278 patrí aj k najväčším zariadeniam slovenského väzenstva. Ústav je profilovaný ako ústav, v ktorom vykonávajú výkon väzby obvinené osoby a výkon trestu odňatia slobody odsúdení muži, súdom zaradení do ústavu so stredným stupňom strázenia a s maximálnym stupňom strázenia, vrátane mužov odsúdených na výkon trestu odňatia slobody na doživotie. Okrem štandardných oddielov sú pre odsúdených v ústave zriadené špecializované oddiely (oddiel doživotných trestov, oddiel špecializovaného zaobchádzania s odsúdenými trpiacimi vážnymi psychickými problémami alebo ktorí majú problémy s adaptáciou vo výkone trestu, oddiel s bezpečnostným režimom). Ústav sa rozprestiera na ploche 267 651 m².

1.2 Charakteristika činnosti vedľajšieho hospodárstva

ZVJS pri plnení úloh, ktoré mu vymedzuje zákon o ZVJS, organizuje a vykonáva činnosti zamerané na zamestnávanie odsúdených osôb ich zaraďovaním do práce v strediskách vedľajšieho hospodárstva (ďalej len „VH“) alebo vo vnútornej prevádzke ústavov zboru.

Organizáciu a vykonávanie činností súvisiacich so zamestnávaním obvinených a odsúdených vo vnútornej prevádzke ústavu a v strediskách VH upravoval Rozkaz generálneho riaditeľa č. 35/2008 Zbierky rozkazov generálneho riaditeľa ZVJS (ďalej len „rozkaz o zamestnávaní“). Podľa ustanovenia § 8 citovaného rozkazu sa pri zriadení strediska VH vydá zriaďovacia listina. Vzhľadom na profiláciu ústavu nie je možné zamestnávať

odsúdených mimo ústav. V areáli ústavu sú vybudované výrobné haly a viacúčelové výrobné priestory, vhodné pre umiestnenie strojárkej, kovoobrábacej, drevárskej, či elektrotechnickej veľkovýroby. Ústav je schopný vo svojich vnútorných priestoroch (cca 16 500 m²) zamestnať cca 85 % odsúdených z celkového počtu tých, ktorí vyhovujú podmienkam pre zaradenie do práce. V čase výkonu kontroly mal ústav 4 970 m² voľných využiteľných priestorov vhodných na zamestnávanie väznených osôb a výrobu.

Odsúdení a obvinení pracovali v čase výkonu kontroly vo vnútornej prevádzke ústavu, kde vykonávajú najmä pomocné práce v práčovni, kuchyni, na pracovisku údržby, v sklade a pri upratovaní. Predmetom činnosti stredísk VH boli zámočnicke a zvaračské práce, drevárska výroba, výroba kozmetických a čistiacich prostriedkov, výroba komponentov pre automobilový priemysel. Šitie obuvi sa vykonáva na celách. V rámci vlastnej výrobnéj činnosti ústav prevádzkoval pekáreň a lepenie obálok.

Ústav mal v kontrolovanom období zriadených sedem stredísk VH. Na základe zriaďovacích listín stredísk VH č. 2, 3, 5, 6, 7, 9, 11 uzatváral ústav zmluvy o nájme nebytových priestorov (podľa zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov) a zmluvy o dielo (podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov). Kontrolou bolo preverených všetkých sedem zmlúv o nájme nebytových priestorov uzatvorených medzi ústavom a jednotlivými nájomcami. Všetky nájomné zmluvy boli uzatvorené na dobu najviac päť rokov a boli zverejnené v centrálnom registri zmlúv. Preverenie správnosti uzatvárania nájomných zmlúv je podrobne rozpisané v kapitole č. 4.

Kontrolou boli ďalej preverené zmluvy o dielo, uzatvorené medzi ústavom a jednotlivými objednávateľmi prác, uzatvorené v súlade s § 15 ods. 3 rozkazu o zamestnávaní. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

1.3 Analýza výsledkov činnosti vedľajšieho hospodárstva

Podľa § 14 ods. 3 rozkazu o zamestnávaní výdavky na činnosť strediska VH musia byť kryté príjmami z výsledkov tejto činnosti a podľa § 6 ods. 3 uvedeného rozkazu kalkulované ceny musia pokryť všetky skutočné predpokladané náklady strediska a primeranú rezervu na nepredvídané výdavky a sú v porovnaní s cenami rovnakých služieb alebo prác v regióne konkurencieschopné.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v kontrolovanom období výdavky na činnosť stredísk VH boli podľa predložených údajov pokryté príjmami, keď v roku 2009 predstavovali 85,95 %, v roku 2010 to bolo 86,59 % a v roku 2011 predstavovali 92,29 % z príjmov stredísk VH. Kapitálové výdavky za strediská VH v kontrolovaných rokoch čerpané neboli.

Analýzou príjmov a výdavkov stredísk VH možno konštatovať, že vynakladanie finančných prostriedkov na ich činnosť bolo hospodárne, keď vo všetkých kontrolovaných obdobiach boli výdavky kryté príjmami a v priemere predstavovali 88 % z príjmov.

Plánované príjmy na rok 2009 vo VH boli 597 044,00 eur. Skutočne dosiahnuté príjmy k 31.12.2009 predstavovali 694 463,96 eur, čo činilo 116,32 %.

Na rok 2010 boli príjmy vo VH plánované na 686 235,00 eur. Skutočne dosiahnuté príjmy k 31.12.2010 predstavovali objem 792 525,86 eur, čo činilo 115,49 %.

Na rok 2011 boli príjmy vo VH plánované na 789 096,00 eur. Skutočne čerpanie k 31.12.2011 bolo 855 001,26 eur, čo činilo 108,35 %.

Analýzou plánovaných a skutočne dosiahnutých príjmov vo VH možno konštatovať, že financovanie VH bolo efektívne, keď pri plánovaných vstupoch (vynaložené náklady) boli dosiahnuté viac ako 100-%-né výstupy (zrealizované príjmy).

Podľa Konceptie väznenstva Slovenskej republiky na roky 2011 až 2020 (ďalej len „konceptia na roky 2011-2020“) bolo strategickým zámerom zamestnávania väznených osôb udržať, rozšíriť a skvalitniť činnosti stredísk VH zameraných na výrobu produktov pre vlastnú potrebu zboru. Zvyšovanie zamestnanosti bolo priamo závislé na prevádzkovaní a rekonštrukciách priestorov vhodných na zamestnávania väznených osôb. Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov na tieto rekonštrukcie nebolo možné rozšíriť činnosť stredísk VH.

Analýzou príjmov z činnosti stredísk VH na jednu väznenú osobu možno konštatovať, že za roky 2009 až 2011 mali iba mierne klesajúcu tendenciu, keď sa v roku 2011 tento príjem znížil oproti roku 2009 o 4,3 %. V roku 2012 bol príjem z činnosti VH 2 559,29 eur, tzn. nárast oproti roku 2011 o 8,7 %.

Tabuľka č. 1 Príjem z činnosti vedľajšieho hospodárstva na jednu väznenú osobu

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Príjem z činnosti VH na 1 väznenú osobu	2462,63	2 358,70	2 355,37

Vývoj počtu odsúdených a obvinených a ich zaradenia do práce v rokoch 2009 – 2011 bol nasledovný:

Tabuľka č. 2 Počet väznených osôb a ich zaradenie do práce

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Priemerný počet odsúdených a obvinených	734	939	1045
Počet odsúdených a obvinených zaradených do evidencie zamestnaných	512	657	696
Počet odsúdených a obvinených skutočne pracujúcich	411	464	491
Podiel skutočne pracujúcich odsúdených a obvinených z počtu zaradených do evidencie zamestnaných	80,27 %	70,62 %	70,54 %
Podiel zamestnávaných z celkového počtu odsúdených a obvinených	56 %	49,41 %	47 %
Priemerná mesačná odmena zamestnávaných	104,63 eur	106,56 eur	112,08 eur

Údaje z tabuľky preukazujú, že:

- priemerný počet odsúdených a obvinených sa v roku 2011 v porovnaní s rokom 2009 zvýšil o 42,37 %, pritom podiel zamestnávaných sa znížil o 9 %.
- priemerná mesačná odmena zamestnávaných sa v roku 2011 zvýšila v porovnaní s rokom 2009 o 7,45 eur, t.j. o 7,1 % z dôvodu valorizácie minimálnej mzdy.
- krátkodobé ciele v koncepcii na roky 2011-2020 týkajúce sa zamestnávania neboli stanovené pre ústav Leopoldov. Z tohto dôvodu nebolo možné kontrolnou skupinou vyhodnotiť plnenie krátkodobých cieľov, vyplývajúcich z uvedenej koncepcie. V nadväznosti na tabuľku č. 2 možno konštatovať, že vynakladanie finančných prostriedkov na zamestnávanie väznených osôb bolo účinné, keď podiel skutočne pracujúcich odsúdených a obvinených z celkového počtu zaradených do evidencie zamestnaných bol počas kontrolovaného obdobia v priemere 73,81 %, čo je v porovnaní s celoslovenským priemerom 64,99 % (v roku 2009 to bolo 69,77 %, v roku 2010 to bolo 63,27 % a v roku 2011 to bolo 61,95 %) viac o 8,82 %.

Kontrolou týždenných pracovných lístkov bolo zistené, že v jednom týždennom pracovnom lístku od 22.06.2009 do 28.06.2009 za deň pondelok (22.06.2009) nebol vyplnený údaj v kolónke „Celkom odpracovaných hodín“. Taktiež na uvedenom týždennom pracovnom

lístku neboli uvedené údaje v kolónke „Prerušenie práce od – do“. Tým, že v uvedených kolónkach neboli vyplnené požadované údaje, nebol dodržaný § 31 ods. 4 rozkazu o zamestnávaní, podľa ktorého v týždennom pracovnom lístku v kolónke „Prerušenie práce od - do“ sa uvádzajú časové údaje, kedy obvinení a odsúdení nepracujú. V tejto kolónke sú vyznačené hlavne prestávky na jedlo a oddych. V kolónke „Celkom odpracovaných hodín“ sa uvádzajú skutočne odpracované hodiny obvinenými a odsúdenými.

1.4 Využívanie financovania činnosti vedľajšieho hospodárstva z prostriedkov Európskej únie a iných mimorozpočtových zdrojov

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu na strediská VH neboli od svojho vzniku nikdy využívané finančné prostriedky z Európskej únie, resp. z iných mimorozpočtových zdrojov.

1.5 Analýza zamestnanosti väznených osôb

Nasledovná tabuľka zobrazuje prehľad zamestnanosti väznených osôb za kontrolované obdobie:

Tabuľka č. 3 Analýza zamestnanosti

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Celkový priemerný počet odsúdených a obvinených	734	939	1045
Priemerný počet vyňatých z evidencie zamestnávania z celkového počtu odsúdených	222	282	349
Výška pohľadávok odsúdených a obvinených	323 755,20	316 140,08	285 483,82
Priemerné náklady na 1 väznenú osobu na 1 deň	38,41	33,93	31,17
Priemerná výška trov na 1 deň	1,52	1,58	1,67

Analýzou údajov, uvedených v tabuľke možno konštatovať, že celkový priemerný počet odsúdených a obvinených má od roku 2009 narastajúcu tendenciu a taktiež priemerný počet vyňatých z evidencie zamestnávania z celkového počtu obvinených a odsúdených mal v sledovanom období narastajúcu tendenciu. Porovnaním rokov 2011 a 2009 tento nárast predstavoval viac ako 50 %. Do počtu odsúdených vyňatých z evidencie zamestnávania sa započítavajú odsúdení z dôvodov: zdravotných, invalidného, starobného a predčasného dôchodku, denného štúdia a kurzov, eskort a umiestnenia do špecializovaných oddielov.

Priemerné náklady na jednu väznenú osobu na deň mali za kontrolované obdobie klesajúcu tendenciu. Porovnaním roku 2011 s rokom 2009 sa tieto náklady znížili o 18,85 %. Priemerná výška trov na jednu väznenú osobu na deň v rokoch 2009 – 2011 vzrástla o 0,15 eur.

Ako vyplýva z analýzy údajov o výške predpísaných trov v porovnaní s priemernými nákladmi na jednu väznenú osobu

- v roku 2009 to bolo 96,04 % (36,89 eur) hrađených zo štátneho rozpočtu (ďalej len „ŠR“),
- v roku 2010 to bolo 95,34 % (32,35 eur) hrađených zo ŠR,
- v roku 2011 to bolo 94,64 % (29,50 eur) hrađených zo ŠR.

Z analýzy činnosti vedľajšieho hospodárstva a z analýzy zamestnanosti väznených osôb vyplýva, že kontrolovaný subjekt v oblasti zamestnávania väznených osôb vyvíjal

maximálne úsilie na zabezpečenie vhodných pracovných podmienok pre odsúdených a obvinených a v nadväznosti na to dosahoval počas kontrolovaného obdobia vyššiu úroveň zamestnanosti väznených osôb ako bol celoslovenský priemer.

2. Analýza kapacitných možností kontrolovaného subjektu a ročných nákladov na pobyt a zdravotnú starostlivosť

Podľa koncepcie na roky 2011-2020 je základným cieľom väzenského zdravotníctva poskytovanie zdravotnej starostlivosti väzneným osobám. Sústavným zvyšovaním počtov väznených osôb zbor zaznamenáva neúnosné preťaženie zdravotného personálu. V oblasti psychiatrickej zdravotnej starostlivosti je hlavným cieľom zvýšiť objem a kvalitu týchto služieb predovšetkým pre mladistvých a pre odsúdených umiestnených v špecializovaných oddieloch.

K zabezpečeniu účelu výkonu trestu a s cieľom vytvoriť čo najlepšie podmienky na realizáciu programov zaobchádzania, ktoré smerujú k príprave odsúdených na prepustenie z výkonu trestu, je potrebné plánovať rekonštrukcie ústavov zboru a výstavbu nových objektov s cieľom zvýšenia súčasných ubytovacích kapacít zboru s dôrazom na zabezpečenie zákonného stavu, t.j. najmenej 3,5 m² ubytovacej plochy.

Zdravotnícke zariadenie ústavu tvoria štyri všeobecné ambulancie, jedna stomatologická ambulancia, jedna psychiatrická ambulancia a lôžková časť. Okrem poskytovania ambulantnej zdravotnej starostlivosti personálu ústavu a uväzneným osobám sa osobitná starostlivosť venuje odsúdeným s tuberkulóznymi a diabetickými ochoreniami a odsúdeným, ktorým súd nariadil ústavnú alebo ambulantnú protialkoholickú a protitoxikomanickú ochrannú liečbu.

Údaje o výške nákladov na zdravotnú starostlivosť väznených osôb a o priemernom počte návštev lekára na jednu väznenú osobu za rok boli spracované v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 4 Zdravotná starostlivosť

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Priemerné náklady na 1 väznenú osobu (v eur)	513,73	487,69	422,31
Počet eskort do zdrav. zar. mimo ústav	1 027	1 174	1 367
Priemerný počet návštev lekára na 1 väznenú osobu	40,16	37,17	35,52

Priemerné náklady na zdravotnú starostlivosť na jednu väznenú osobu boli v porovnaní s priemernými údajmi zo štatistických ročeniek ZVJS za roky 2009 až 2011 a v porovnaní so štatistickými údajmi Inštitútu zdravotnej politiky Ministerstva zdravotníctva SR (ďalej len „IZP MZ SR“) o výške nákladov na zdravotnú starostlivosť na jedného obyvateľa SR (na základe vyžiadania NKÚ SR) nasledovné:

- v roku 2009 vo výške 513,73 eur, čo bolo v porovnaní s údajom zo štatistickej ročenky ZVJS 2009 (695,31 eur) 73,9 % a v porovnaní s údajom IZP MZ SR (610,07 eur) 84,2 %;
- v roku 2010 vo výške 487,69 eur, čo bolo v porovnaní s údajom zo štatistickej ročenky ZVJS 2010 (607,31 eur) 80,3 % a v porovnaní s údajom IZP MZ SR (644 eur) 75,7 %;
- v roku 2011 vo výške 422,31 eur, čo bolo v porovnaní s údajom zo štatistickej ročenky ZVJS 2011 (579,08 eur) 72,9 % a v porovnaní s údajom IZP MZ SR (657,40 eur) 64,2 %.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 5 Porovnanie údajov na zdravotnú starostlivosť

Rok	Priemerné náklady na jednu väznenú osobu v ústave	Priemerné údaje z ročenky ZVJS na 1 väznenú osobu v SR	Štatistické údaje na 1 obyvateľa SR podľa IZP MZ SR	Pomer ústav/ročenka ZVJS	Pomer ústav/IZP MZ SR
2009	513,73	695,31	610,07	73,90 %	84,20 %
2010	487,69	607,31	644,00	80,30 %	75,70 %
2011	422,31	579,08	657,40	72,90 %	64,20 %

Do nákladov na zdravotnú starostlivosť na jednu väznenú osobu však neboli zarátané náklady na eskorty väznených osôb do zdravotníckych zariadení mimo ústav (1 027 eskort v roku 2009, 1 174 eskort v roku 2010 a 1 367 eskort v roku 2011). Z tohto dôvodu aj percentuálne porovnanie s údajmi zo štatistických ročeniek a s údajmi IZP MZ SR by malo vyššie hodnoty.

Priemerný počet návštev zdravotníckeho zariadenia na jednu väznenú osobu v ústave v porovnaní s údajmi zo štatistických ročeniek ZVJS za roky 2009 až 2011 a v porovnaní s údajmi Národného centra zdravotníckych informácií (ďalej len „NCZI“) o priemernej návštevnosti zdravotníckych zariadení v prepočte na jedného obyvateľa SR (na základe vyžiadania NKÚ SR) bol nasledovný:

- v roku 2009 počet návštev 40,16 krát, čo bolo v porovnaní s údajom zo štatistickej ročenky ZVJS (25,47 krát) 157,68 %, pričom údaje z NCZI za rok 2009 neboli k dispozícii;
- v roku 2010 počet návštev 37,17 krát, čo bolo v porovnaní s údajom zo štatistickej ročenky ZVJS (25,62 krát) 145,08 % a v porovnaní s údajmi NCZI (5,6 krát) 663,75 %;
- v roku 2011 počet návštev 35,52 krát, čo bolo v porovnaní s údajom zo štatistickej ročenky ZVJS (25,38 krát) 139,95 % a v porovnaní s údajmi NCZI (5,3 krát) 670,19 %.

Tabuľka č. 6 Porovnanie údaje – počet návštev zdravotníckeho zariadenia na jednu väznenú osobu

Rok	Priemerný počet návštev lekára na jednu väznenú osobu v ústave	Priemerný počet návštev lekára na jednu väznenú osobu v SR podľa ročenky	Podiel údajov ústavu v porovnaní s údajmi ročenky	Priemerný počet návštev lekára na jedného obyvateľa SR podľa NCZI	Podiel údaje ústavu v porovnaní s údajom NCZI v %
2009	40,16	25,47	157,68 %	-	-
2010	37,17	25,62	145,08 %	5,6	663,75 %
2011	35,52	25,38	139,95 %	5,3	670,19 %

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu hlavné dôvody zvýšeného počtu návštev zdravotníckych zariadení väznenými osobami v ústave boli okrem iného:

- neriešenie svojich zdravotných problémov väznenými osobami v civilnom živote z dôvodu, že v ústave má na to čas a nemusia na ne vynakladať finančné prostriedky;
- požadovanie podávania liekov na spanie, na upokojenie a proti bolesti u polymorfne závislých väznených osôb;
- predstieranie zdravotných problémov a zneužívanie zdravotnej starostlivosti väznenými osobami, ktorú ústav musí zabezpečiť pre väznené osoby v zmysle

platných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Aj keď každá väznená osoba má právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, zvýšený počet návštev zdravotníckych zariadení väznenými osobami oproti bežnému priemeru v SR významne zaťažuje rozpočet ZVJS a pracovné zaťaženie zdravotníckeho personálu a príslušníkov vykonávajúcich eskorty v ústave.

Tabuľka č. 7 Kapacitné možnosti ústavu

Rok	Celková ubytovacia plocha v m ²	Priemerný počet väznených osôb	Plocha v m ² na 1 väznenú osobu
2009	6 294,77	999	6,30
2010	6 294,77	1 160	5,43
2011	6 294,77	1 268	4,96

Pri posudzovaní kapacitných možností kontrolná skupina vychádzala z materiálu koncepcia na roky 2011-2020. Zákom č. 221/2006 o výkone väzby v znení neskorších predpisov a tiež zákonom č. 475/2005 o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov je stanovená ubytovacia plocha pre obvineného a odsúdeného v cele najmenej 3,5 m². Ako vyplýva z vyššie uvedených údajov v tabuľke v ústave v sledovanom období pripadalo v roku 2009 na jednu väznenú osobu až 6,30 m². Na porovnanie v Českej republike plocha na 1 väznenú osobu nesmie byť menšia ako 4 m² a v Poľsku táto plocha nesmie byť menšia ako 3 m².

Tabuľka č. 8

Priemerný počet väznených na 1 príslušníka ZVJS a priemerný počet odsúdených na 1 pedagogického pracovníka

Rok	Priemerný počet väznených na 1 príslušníka ZVJS (bez administratívy)	Priemerný počet väznených na 1 pedagogického pracovníka
2009	2,03	42,97
2010	2,35	42,18
2011	2,60	45,56

V zmysle koncepcie väzenstva do roku 2010 malo pripadať na jedného príslušníka 1,5 väznenej osoby a v zmysle koncepcie na roky 2011 – 2010 ďalšie roky by mali byť prijaté riešenia na ustálenie koeficientu 2,2 väznenej osoby na jedného príslušníka zboru. Z uvedenej tabuľky vyplynulo, že priemerný počet väznených osôb v ústave na jedného príslušníka ZVJS bol vyšší ako určovala koncepcia väzenstva. V roku 2009 to bolo o 35,33 % viac a v roku 2010 to bolo o 56,67 % viac oproti koeficientu 1,5. V roku 2011 to bolo o 18,18 % viac oproti koeficientu 2,2.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu uvedené prekročovanie stanovených koeficientov súviselo s personálnym poddimenzovaním príslušníkov zboru. Na dosiahnutie v súčasnosti požadovanej úrovne (2,2) by pri priemernom počte cca 1 142 väznených osôb bolo potrebných 519 príslušníkov zboru zamestnaných v ústave. V kontrolovanom období sa však tento počet pohyboval okolo 495 príslušníkov.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 6 Vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody „pedagóg oddielu organizuje a zabezpečuje zaobchádzanie v skupine, do ktorej je zaradených spravidla 35 odsúdených;...“. Z vyššie uvedených údajov vyplynulo, že uvedené ustanovenie nebolo splnené ani v jednom roku kontrolovaného obdobia. Podľa systemizácie počtu zamestnancov má ústav neobsadené dve miesta pedagogických pracovníkov, čím by sa počet väznených osôb na jedného pedagóga znížil.

V období rokov 2009 až 2011 bola kapacita ústavu využitá priemerne podľa nasledovnej tabuľky:

Tabuľka č. 9 Kapacita ústavu

Rok	Kapacita ústavu	Priemerný stav väzených osôb	Využitie v %
2009	1 426	999	70,06
2010	1 426	1 160	81,35
2011	1 426	1 268	88,92
2012	1 426	1 325	92,92

Z údajov vyplýva, že kapacita ústavu nebola naplnená ani v jednom roku kontrolovaného obdobia a v priemere bola 80,11 %, ale vzhľadom na vnútornú diferenciáciu väzených osôb, ktorú ústav uplatňuje pri umiestňovaní obvinených a odsúdených osôb, je možné konštatovať naplnenú kapacitu ústavu.

3. Dodržiavanie zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov

Kontrolou NKÚ SR boli preverené plány verejného obstarávania na rok 2009, 2010 a 2011, dodržiavanie zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) a metodického usmernenia GR ZVJS č. 269/32-2008 z 27.08.2008 v podmienkach ústavu Leopoldov.

Prílohou jednotlivých plánov verejného obstarávania boli požiadavky na verejné obstarávanie podľa jednotlivých komponentov (potraviny; prevádzkové stroje, prístroje, zariadenia, technika – stravovacie; interiérové vybavenie; opravy a údržba motorových vozidiel; prevádzkové stroje, prístroje, zariadenia).

Kontrolou bolo zistené, že takmer všetky požiadavky na obstarania tovarov, služieb a stavebných prác v roku 2009 boli navrhnuté formou podprahových zákaziek:

- zákazka na obstaranie odsávania pary – podprahová zákazka (nerealizovala sa)
- zákazka na obstaranie trafostanice – podprahová zákazka (nerealizovala sa)
- zákazka na obstaranie záložných batérií – podprahová zákazka (nerealizovala sa)
- zákazka na obstaranie filtračného zariadenia na vodu – podprahová zákazka (nerealizovala sa)
- technické zariadenie pracovne – podprahová zákazka, realizovala sa ako zákazka s nízkou hodnotou
- zákazka na obstaranie práčky – podprahová zákazka, realizovala sa ako zákazka s nízkou hodnotou

Ústav v roku 2010 zrealizoval jednu zákazku v zmysle ustanovení § 91 zákona o verejnom obstarávaní ako podlimitnú zákazku postupom verejnej súťaže, a to obstaranie zariadenia na odvodnenie stabilizovaného kalu.

Kontrola preukázala, že kontrolovaný subjekt v roku 2011 nerealizoval zákazky na verejné obstarávanie investičnej výstavby, opráv a údržby nehnuteľného majetku, automobilovej techniky, strojov, prístrojov a zariadení.

Úlohou kontroly NKÚ SR bolo preveriť vzorku podprahových zákaziek a v tom zákazky na verejné obstarávanie investičnej výstavby, opráv a údržby nehnuteľného

majetku, automobilovej techniky, strojov, prístrojov a zariadení. NKÚ SR zistil, že kontrolovaný subjekt v kontrolovanom období realizoval len jednu zákazku formou podlimitnej zákazky postupom verejnej súťaže na obstaranie zariadenia na odvodnenie stabilizovaného kalu.

Kontrolou NKÚ SR neboli zistené nedostatky.

Kontrolovaný subjekt postupoval pri všetkých preverených verejných obstarávaníach podľa plánu verejného obstarávania a v súlade s koncepciou na roky 2009 a koncepciou na roky 2011-2020. Predmety verejných obstarávaní boli špecifikované tak, že neboli vypracovávané dodatky k zmluvám a ceny dodávok sa nezvyšovali. Všetok obstaraný majetok kontrolovaný subjekt využíval pri svojej činnosti a na určený účel. Vzhľadom k uvedenému možno konštatovať, že proces verejného obstarávania bol realizovaný hospodárne, efektívne a účinne.

Preddavky

Kontrolou bola preverená správnosť poskytovania preddavkov podľa § 19 ods. 8 a 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Kontrolovaný subjekt evidoval vo svojom účtovníctve poskytnuté preddavky na účte 314 – Poskytnuté prevádzkové preddavky. Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný a nehmotný majetok kontrolovaný subjekt vo svojom účtovníctve v priebehu kontrolovaného obdobia neevidoval. Kontrolou zaúčtovania, poskytnutia a vyúčtovania preddavkov neboli zistené nedostatky.

4. Dodržiavanie ustanovení zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu a ďalších súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom štátu

Ústav je podľa § 1 ods. 1 písm. a) o správe majetku štátu štátnou rozpočtovou organizáciou, ktorá spravuje majetok štátu. Majetok štátu, ktorý neslúži a ani v budúcnosti nebude slúžiť správcovi na plnenie úloh v rámci predmetu jeho činnosti alebo v súvislosti s ním, sa považuje za prebytočný majetok štátu. Majetok štátu, ktorý prechodne neslúži správcovi na plnenie úloh v rámci predmetu jeho činnosti alebo v súvislosti s ním, sa považuje za dočasne prebytočný majetok štátu. Správca môže dočasne prebytočný majetok štátu prenechať do nájmu nájomcovi nájomnou zmluvou.

Ústav ako správca majetku, ktorý mu bol zverený do užívania, tento využíval v zmysle ustanovenia § 3 zákona o správe majetku štátu.

Celkovo bolo kontrolnou skupinou vybraných päť zmlúv o prevode správy majetku štátu, dve kúpne zmluvy a dva delimitačné protokoly. Kontrolou NKÚ SR bol pri zmluvách o prevode správy majetku štátu a kúpnych zmluvách preverený postup podľa zákona o správe majetku štátu a pri delimitačných protokoloch postup podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. Nedostatky zistené neboli.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Účtovný stav dlhodobého nehmotného majetku (ďalej len „DNM“) a dlhodobého hmotného majetku (ďalej len „DHM“) podľa hlavnej knihy bol v ústave nasledovný:

Tabuľka č. 10 Prehľad majetku

Účet	K 31.12.2009 (v eur)	K 31.12.2010 (v eur)	K 31.12.2011 (v eur)
DNM spolu:	9 093,08	7 228,64	7 228,64
Z toho: 012 – Aktivované náklady na vývoj	1 975,04	1 975,04	1 975,04
013 – Software	1 864,44	0	0
014 – Oceniteľné práva	5 253,60	5 253,60	5 253,60
DHM spolu:	25 924 127,49	26 065 413,99	26 074 820,49
Z toho: 021 – Stavby	19 895 105,91	19 984 665,31	19 984 665,31
022 – Samostatné hnutelné veci a súbory hnut. vecí	4 456 967,45	4 508 694,55	4 518 101,05
023 – Dopravné prostr.	867 250,44	867 250,44	867 250,44
031 – Pozemky	595 577,10	595 577,10	595 577,10
042 – Obstaranie DHM	109 226,59	109 226,59	109 226,59
Majetok celkom:	25 933 220,57	26 072 642,63	26 082 049,13

Stav majetku sa počas kontrolovaného obdobia zvýšil o 148 828,56 eur. Kontrolou bolo preverené obstaranie a zaradenie majetku do používania v hodnote 78 265,57 eur.

Počas dvoch rokov kontrolovaného obdobia (rok 2010 a 2011) nebol na účtoch 023 – Dopravné prostriedky, 031 – Pozemky a 042 – Obstaranie DHM žiadny pohyb, tzn. ústav uvedený majetok neobstarával ani nevyraďoval.

Na účte 023 – Dopravné prostriedky bol v roku 2009 prírastok vo výške 301 774,- eur, a to nadobudnutím do správy dvoch vozidiel nad 3,5 tony podľa zmlúv o prevode správy hnutelného majetku.

Najvýraznejší pohyb majetku bol na účte 022 – Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí v roku 2010 vo výške 267 823,33 eur a v roku 2011 vo výške 22 758,85 eur. Išlo o technologické zariadenia do tlačiarne ústavu, na základe zmluvy o prevode správy hnutelného majetku podľa zákona o správe majetku štátu. Majetok bol ocenený reprodukčnou obstarávacou cenou a bol zaradený do účtovníctva.

Kontrolou bolo zistené, že pri faktúre č. 29224 za nákup práčky Electrolux neboli rozpísané položky montáž a zaškolenie obsluhy. Cena bola vyjadrená za práčku, montáž a zaškolenie obsluhy spolu vo výške 33 070,10 eur. Uvedeným konaním kontrolovaný subjekt nevedol účtovníctvo správne, čím nepostupoval v súlade s § 8 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), podľa ktorého je účtovná jednotka povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov.

Všetky kontrolované zmluvy, faktúry a objednávky boli zverejnené v centrálnom registri.

Kontrolou listu vlastníctva jednotlivých nehnuteľností ústavu zmysle zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov neboli zistené nedostatky.

V roku 1990 vypukla v ústave vzburá väzňov, ktorej následkom bolo poškodenie alebo úplné zničenie časti objektov ústavu. V roku 2000 sa začalo s rekonštrukciou vzbúrou poškodeného historického objektu tzv. Hradu, ktorý bol v roku 2004 odovzdaný do užívania a zaradený do majetku v hodnote 8 891 404,41 eur. Hodnota dlhodobého hmotného majetku

ústavu k 31.12.2011 bola 26 082 049,13 Eur. Na opravy a udržiavanie majetku v ústave bol v kontrolovanom období vynaložený nasledovný objem finančných prostriedkov:

Tabuľka č. 11 Opravy a udržiavanie

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Náklady na opravy a udržiavanie	86 779,00 eur	90 652,00 eur	75 932,00 eur

Kontrolná skupina po absolvovaní vonkajšej aj vnútornej obhliadky ústavu zistila, že technický stav nehnuteľného majetku, ktorý nebol zrekonštruovaný je neuspokojivý. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu prevažná časť objektov (budovy, zariadenia) je dlhodobo v havarijnom stave. Tento stav možno hodnotiť ako kritický a to z dôvodu fyzicky, ale aj morálne zastaraných a opotrebovaných nezrekonštruovaných objektov a tiež ich zariadení. Finančné prostriedky sú používané len na odstraňovanie havarijných stavov, ktoré sa vyskytnú v priebehu roka. Na základe vyjadrenia kontrolovaného subjektu a poznatkov získaných kontrolnou skupinou súčasný stav nehnuteľného majetku (obvodových stien, strechy, výplne okenných a dverných otvorov a tiež kompletne inžinierske siete) si vyžaduje celkovú rekonštrukciu. Výška pridelovaných finančných prostriedkov zo ŠR (kapitálových výdavkov) nepostačuje na vykonávanie prác, rekonštrukcií, údržby nehnuteľného majetku, čo má za následok výrazné zhoršovanie stavebno-technického stavu nehnuteľného majetku štátu.

Z dôvodu dlhodobo poddimenzovaného rozpočtu v oblasti kapitálových výdavkov, nebolo v možnostiach ústavu zabezpečiť financovanie jednotlivých zámerov ako v investičnej, tak i v bežnej činnosti na úrovni skutočných potrieb ústavu, preto je nevyhnutné prehodnotiť naliehavosť potrieb a ďalšie hospodárenie s pridelovanými finančnými prostriedkami v nasledujúcom období.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v čase výkonu kontroly ústav nemal poistený všetok majetok. Poistený bol iba majetok, ktorý bol predmetom nájmu nebytových priestorov v rámci prevádzky stredísk VH a motorové vozidlá. Poistné zmluvy boli uzavreté medzi nájomcom a poisťovňami, s vinkuláciou poistného plnenia v prospech ústavu. Uvedený stav bol podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zapríčinený tým, že GR ZVJS vydalo usmernenie, v ktorom v nadväznosti na metodické usmernenie MS SR č. 26570/19899/2011/45 zo dňa 11.07.2011 a uznesenia vlády SR č. 171 z 09.03.2011 k návrhu na systémové riešenie poistenia majetku štátu v komerčných poisťovniach žiada o:

- dôsledne prehodnotenie hospodárnosti všetkých uzavretých zmlúv na poistenie majetku štátu v komerčných poisťovniach vzhľadom na výšku poistného plnenia v predchádzajúcom období a vypovedať poistné zmluvy okrem povinného zmluvného poistenia vozidiel tak, aby nevznikla povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu;
- v budúcnosti uzatvárať výlučne poistné zmluvy na povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel.

V súčasnosti teda nie je majetok štátu dostatočne chránený, keďže nie sú využité všetky právne prostriedky na jeho ochranu a v zmysle zákona o správe majetku štátu je potrebné dbať, aby nedošlo najmä k poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu majetku. Vzhľadom k uvedenému kontrolná skupina odporúča zväziť súčasnú situáciu ohľadne poistenia majetku štátu, ktorý je v správe ústavu a zabezpečiť riešenie danej situácie tak, aby majetok štátu bol dostatočne chránený.

Kontrolou NKÚ SR boli ďalej preverené investície vedené na účtoch 041 – Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku a 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku. Kontrolovaný subjekt neevidoval na účte 041 v kontrolovanom období žiadne zostatky.

Na účte 042 bol počas troch kontrolovaných rokov evidovaný majetok vo výške 109 226,59 eur, a to:

- rekonštrukcia - rozšírenie ČOV – projektová dokumentácia, geodetické zamerania, autorský dozor v rokoch 1999-2005 v sume 15 269,20 eur,
- doplnenie vonkajšieho systému bezpečnosti v ústave o nové žienjino-technické prostriedky, obj. č. 40 – Pevnostný múr – projektová dokumentácia vo výške 14 895,74 eur,
- rekonštrukcia kúpeľní obj. č. 19 – Väzba – projektová dokumentácia vo výške 661,64 eur,
- zásobovanie ústavu teplom – projektová dokumentácia vo výške 39 528,02 eur a prepracovanie PD na palivovú základňu drevná biomasa vo výške 21 408,70 eur.

Listom zo dňa 08.01.2013 oznámilo GR ZVJS aktualizáciu, pozastavenie alebo vyradenie investičných akcií, na ktoré je vypracovaná projektová dokumentácia, štúdia alebo stavebný zámer. V prílohe č. 1 tohto listu boli uvedené investičné akcie – projektové dokumentácie, štúdie alebo stavebné zámery, ktoré boli nevyužiteľné a v realizácii ktorých sa neodporúča pokračovať. Za ústav Leopoldov bola navrhnutá projektová dokumentácia na rekonštrukciu kúpeľní z roku 2004. Vyradenie tejto projektovej dokumentácie bolo v čase výkonu zrealizované. Ostatné projektové dokumentácie, štúdie a stavebné zámery je možné využiť za predpokladu ich aktualizácie v závislosti na výške finančných prostriedkov pridelených ZVJS v roku 2013.

Nájomné zmluvy

V § 11 ods. 3 rozkazu o zamestnávaní bolo uvedené, že vymedzený priestor alebo objekt ústav prenajme objednávateľovi v súlade s osobitným predpisom, ktorým je zákon o správe majetku štátu. Kontrolou uzatvorených zmlúv bolo zistené, že ústav pri uzatváraní nájomných zmlúv nepostupoval v súlade s uvedeným ustanovením. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu pri záujme o prenájom zo strany objednávateľa ústav vždy rokuje o prenájme priestorov s konkrétnym objednávateľom, ktorý už príde s jasným návrhom a predstavou aké práce by chcel v ústave realizovať. Postupovať v zmysle zákona o správe majetku štátu a vykonávať ponukové konanie by bolo v tomto prípade len oddialením začatia prác, na ktoré nadväzuje plnenie ďalších zmluvných vzťahov, ktoré majú objednávateľa už uzatvorené. Uvedené podporuje aj fakt, že v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. d) zákona o ZVJS je jednou zo základných úloh zboru zabezpečovať činnosti zamerané na zamestnávanie obvinených a odsúdených a podľa § 7 ods. 1 rozkazu o zamestnávaní mal ústav vytvárať pre činnosť strediska vo vnútri ústavu priestorové podmienky a pracoviská strediska sa mali umiestniť do vhodných vnútorných priestorov, upravených alebo budovaných pre zamestnávanie odsúdených.

Priestory poskytované ústavom na prenájom a zabezpečovanie zamestnanosti väznených osôb boli v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov na ich rekonštrukciu v zlom technickom stave. Ak chcel nájomca zabezpečiť vyhovujúce pracovné prostredie, musel v niektorých prípadoch na rekonštrukciu týchto priestorov vynaložiť vlastné finančné prostriedky, čo tiež značne ovplyvňovalo záujem o prenájom. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu a na základe poznatkov získaných kontrolnou skupinou NKÚ SR bol v niektorých prípadoch v ústave skôr problémom získať nájomcu, ktorý by bol ochotný investovať nemalé finančné prostriedky na rekonštrukciu prenajatého priestoru. Ponukové konanie by bolo v týchto prípadoch neefektívne.

Vzhľadom k tomu kontrolná skupina NKÚ SR odporúča vyvinúť legislatívne aktivity za účelom úpravy zákona, aby sa povinnosť postupovať v zmysle zákona o správe majetku

štátu pri prenájme priestorov na zabezpečenie zamestnávania odsúdených (vydávať rozhodnutie o prebytočnosti majetku štátu a rozhodnutie o dočasnej prebytočnosti majetku štátu, vyžadovať súhlas Ministerstva financií SR na platnosť zmluvy o nájme nebytových priestorov a vykonávať ponukové konanie) nevzťahovala na ústavy.

Vymáhanie pohľadávok

Nasledujúca tabuľka zobrazuje prehľad o stave pohľadávok väznených osôb a úspešnosť ich vymáhania za roky 2009 až 2011 (v eur):

Tabuľka č. 12 Pohľadávky

Stav pohľadávok	2009	2010	2011
Zostatok pohľ. k 01.01.	372 183,01	323 755,20	316 140,08
Predpísané pohľ. ÚVV a prevedené pohľ. z iných ústavov /+/-	244 427,25	341 380,23	364 376,91
Postúpené pohľ. iným ústavom a na GR ZVJS -/-	256 885,53	305 870,93	351 834,37
Trvalé upustenie alebo odpust. -/-	2 578,78	1 129,96	1 077,14
Príjmy z úhrad pohľadávok /-/-	33 390,75	41 994,46	42 121,66
Predpis pohľadávok	323 755,2	316 140,08	285 483,82
Úspešnosť vymáhania pohľadávok v %	10,31	13,28	14,75

Kontrolou bolo zistené, že sa pohľadávky voči väzneným osobám (voči obvineným a odsúdeným) v kontrolovanom období vyvíjali nasledovne:

- v roku 2010 sa ich objem oproti roku 2009 znížil o 7 615,12 eur, t.j. o 2,35 %,
- v roku 2011 sa ich objem oproti roku 2010 znížil o 30 656,26 eur, t.j. o 9,70 %,

Pohľadávky voči väzneným osobám poklesli o 38 271,38 eur, t.j. 11,82 %.

Analýzou údajov o pohľadávkach väznených osôb bolo zistené, že výška pohľadávok voči väzneným osobám za jednotlivé roky kontrolovaného obdobia mala klesajúcu tendenciu, avšak úspešnosť pri ich vymáhaní mala vzrastajúcu tendenciu. Kontrolovaný subjekt postupoval pri správe a vymáhaní pohľadávok v súlade so zákonom o majetku štátu a zákonom o účtovníctve.

Pohľadávky voči povinným (bývalým väzneným osobám) spravovalo GR ZVJS. Tieto pohľadávky vznikali hlavne z dôvodu neuhradených trov.

Analýza stavu automobilovej techniky z hľadiska jej životnosti

Prevádzka automobilovej techniky v ústave v kontrolovanom období bola upravená Rozkazom GR ZVJS č. 30/2001 a Rozkazom GR ZVJS č. 54/2010 (ďalej len „rozkaz GR“). Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu verejné obstarávanie na vozidlá do 3,5 t na prepravu osôb (predmet kontroly) ústav samostatne nevykonával, toto zabezpečovalo GR ZVJS.

V zmysle vyžiadania kontrolnej skupiny NKÚ SR kontrolovaný subjekt predložil zoznam 11 motorových vozidiel do 3,5 t, ktoré mal ústav v správe v období 2009 až 2011. V ústave bola evidencia pre každý automobil vedená osobitne – pre každú bol vystavený tzv. kmeňový list.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

V kontrolovanom období 2009 – 2011 boli zistené a porovnané počty služobných motorových vozidiel (do 3,5 t) s počtami podľa systemizácie služobných motorových vozidiel ZVJS v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 13 Porovnanie skutočných stavov so systemizáciou služobných vozidiel

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Skutočný počet služobných motorových vozidiel do 3,5 t (na prevoz osôb)	11	11	11
Počet služobných motorových vozidiel podľa systemizácie	11	11	16

V tabuľke uvedené údaje preukázali, že skutočné počty služobných motorových vozidiel do 3,5 t (11) v rokoch 2009 a 2010 zodpovedali počtom vozidiel, ktoré boli určené systemizáciou služobných motorových vozidiel (11) ZVJS.

V roku 2011 ústav disponoval 11 služobnými motorovými vozidlami, pričom podľa systemizácie služobných motorových vozidiel ZVJS bol stav v danom roku zvýšený na 16 služobných motorových vozidiel. Skutočný stav motorových vozidiel v roku 2011 bol o štyri vozidlá menej oproti stanovenému počtu motorových vozidiel systemizáciou ZVJS.

Skutočný počet služobných motorových vozidiel, ktoré mal ústav v správe sa v roku 2012 zvýšil na 16, čo nezodpovedalo počtu motorových vozidiel určených systemizáciou ZVJS, ktorou boli znížené na 14 služobných motorových vozidiel. To znamená, že ústav v roku 2012 mal v správe o dve služobné motorové vozidlá viac. V roku 2012 ústav nadobudol päť motorových vozidiel, pričom dve motorové vozidlá nadobudol na základe zmluvy o bezplatnom prevode a tri motorové vozidlá príkaznou zmluvou.

V tabuľke č. 12 je uvedený zoznam motorových vozidiel do 3,5 t, ktoré mal v správe v rokoch 2009 až 2012.

Tabuľka č. 14 Zoznam služobných motorových vozidiel do 3,5 t na prevoz osôb od 01.01.2009 do 31.12.2012

Typ automobilu	ŠPZ	Obstaráv. cena v eur	Vek motor. vozidla	Počet najazdených kilometrov	Norma spotreby PHM	Výška nákladov na údržbu a opravy v eur
Seat Cordoba	HC-814 AD	11 359,96	17 rokov	172 652	8,1	8 499,28
Seat Cordoba	HC-092 AH	12 868,75	13 rokov	140 260	8,1	4 187,03
Seat Vario	HC-083 AH	12 777,24	13 rokov	157 129	8,0	5 804,43
Seat Alhambra	HC-X014	30 401,78	14 rokov	216 822	8,6	14 491,47
Seat Alhambra	HC-741 AG	30 546,14	10 rokov	115 434	9,1	9 040,04
Seat Toledo	HC-825 AD	22 518,92	17 rokov	193 540	6,5	8 201,04
Seat Inca	HC-X025	11 589,99	16 rokov	178 440	9,4	7 266,35
Seat Inca	HC-X037	12 148,97	14 rokov	92 911	9,4	5 206,92
Seat Inca	HC-263 AI	12 751,31	10 rokov	81 017	9,4	3 478,13
TAZ 1500 sanita	HC-947 AD	12 299,51	14 rokov	129 399	13,0	5 404,75
Mercedes-Benz 110 Cdi	HC-758 AG	42 630,86	11 rokov	213 289	11,0	8 527,32

Kontrolná skupina vykonala analýzu predložených údajov o automobilovej technike do 3,5 t v ústave, ktorou bolo zistené:

- priemerný vek vozidiel v kontrolovanom období bol 13,5 roka, pričom maximálna doba životnosti týchto vozidiel (určená citovaným rozkazom) bola od osem do desať rokov;

- všetkých 11 vozidiel, ktoré mal ústav v správe, malo vek nad 10 rokov, čo predstavovalo 100 % z celkového počtu, a teda všetky vozidlá boli po stanovenej norme životnosti;
- viac ako 15 rokov mali tri vozidlá, čo predstavovalo 27,27 % z celkového počtu;
- najstaršie vozidlo malo v čase kontroly 17 rokov;
- priemerný počet najazdených kilometrov na jedno vozidlo predstavovalo 153 719,36 km. Norma životnosti bola podľa rozkazu určená od 120 000 km do 200 000 km. Stanovenú normu životnosti v km malo prekročených päť vozidiel (45,45 %);
- obstarávacie ceny vozidiel v ústave sa v kontrolovanom období pohybovali v rozpätí od 11 359,96 EUR Seat (Cordoba) do 42 630,86 eur (Mercedes Benz). Priemerná obstarávacia cena vozidiel bola 19 263,04 eur;
- náklady na údržbu a opravy vozidiel od ich zaradenia do prevádzky boli za kontrolované obdobie v rozpätí od 3 478,13 eur (Seat Inca) do 14 491,47 eur (Seat Alhambra). Priemerne bola na údržbu a opravu jedného vozidla vynaložená suma 7 282,43 eur, čo predstavovalo 37,8 % z priemernej obstarávacej ceny vozidiel.

Kontrola preukázala, že v dôsledku nedostatočnej obmeny motorových vozidiel ústav v kontrolovanom období prevádzkoval 11 vozidiel do 3,5 t na prepravu osôb, ktoré boli po dobe životnosti vekom. Počtom najazdených km životnosť prekročilo alebo takmer dosiahlo 45,45 % vozidiel. Nedostatok finančných prostriedkov v rozpočte ZVJS na nákup nových služobných motorových vozidiel malo za následok, že na opravy a údržbu služobných motorových vozidiel bolo vynaložených 37,8 % z priemernej obstarávacej ceny vozidiel. Na opravu a údržbu bolo na jedno vozidlo od jeho zaradenia do prevádzky vynaložených viac ako 70% finančných prostriedkov, ako bola jeho obstarávacia cena. Na jedno vozidlo boli vynaložené finančné prostriedky vo výške viac ako 60 %, na štyri vozidlá viac ako 40 %, na dve vozidlá viac ako 30 % a na tri vozidlá viac ako 20 % finančných prostriedkov z ich obstarávacej ceny.

Kontrolovaný subjekt znižoval výšku nákladov na opravu a údržbu služobných motorových vozidiel, tým že okrem servisných prehliadok v autorizovaných servisoch a nevyhnutných opráv, všetky menšie opravy si vykonával ústav vo vlastnej réžii, vo vlastných autodiagnostikách (výmena oleja, prezúvanie pneumatík, karosárske práce atď.). Motorové vozidlá svojim vzhľadom a stavom nezodpovedali svojmu veku. Z ústneho vyjadrenia kontrolovaného subjektu vyplynulo, že hoci boli a sú vozidlá v relatívne dobrom technickom stave, nezodpovedali v súčasnosti požadovaným kritériám, či už bezpečnostným alebo rýchlostným. Pri eskortách tieto vozidlá rýchlostne nestíhajú sprievodným policajným vozidlám, čo môže viesť k dopravným incidentom a tým aj k ohrozeniu bezpečnosti prepravovaných osôb a iných účastníkov cestnej premávky.

V roku 2001 bola medzi MS SR a poisťovňou uzatvorená rámcová poisťná zmluva, ktorá bola upravená tromi dodatkami. Touto zmluvou bolo dojednané povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v správe MS SR a v správe ZVJS. Vzhľadom na výhodnejšie podmienky bola uvedená zmluva zrušená a MS SR uzavrelo poisťnú zmluvu s inou poisťovňou.

Kontrolou bolo zistené, že u služobných motorových vozidiel do 3,5 t boli spísané dve škodové udalosti, z toho jedna zavinená a jedna nezavinená.

K zavinenej škodovej udalosti na služobnom motorovom vozidle – Seat Alhambra s EČV HC-X 014, rok obstarania 1999, došlo počas eskortovania v meste Žilina 22.12.2010. Tého istého dňa bol spísaný záznam o preverení oznámenia – škodovej udalosti. Dňa 27.12.2010 zasadala škodová komisia, ktorá predmetnú škodu riešila.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Listom zo dňa 14.02.2011 poisťovňa zaslala ústavu oznámenie o ukončení likvidácie poistnej udalosti vzniknutej 22.12.2010. V uvedenom liste poisťovňa oznámila ústavu, že poistné plnenie bude vyplatené poškodenému.

Ďalej bolo zistené, že k nezavinenej škodovej udalosti došlo počas služobnej jazdy v Ilave 18.11.2010 na služobnom motorovom vozidle – Seat Cordoba s EČV HC-814 AD, rok výroby 1995. Záznam o preverení oznámenia – škodovej udalosti bol spísaný 18.11.2010. Škodová komisia zasadala 22.11.2010.

Kontrolou v oblasti automobilovej techniky neboli zistené nedostatky.

Kontrola NKÚ SR preukázala, že napriek zisteným nedostatkom, kontrolovaný subjekt vynakladal prostriedky ŠR na vytváranie podmienok a plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“ hospodárne, efektívne a účinne. Zabezpečoval činnosti zamerané na zamestnávanie obvinených a odsúdených a vytváral podmienky pre zvyšovanie zamestnanosti väznených osôb. Pri nakladaní s verejnými prostriedkami a majetkom štátu na vytváranie podmienok na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody v rámci programu „Väzenstvo“ dodržiaval všeobecne záväzné právne predpisy.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 09.08.2013

Ing. Vladimíra Sládečková
vedúca kontrolnej skupiny

Mgr. Eva Karabová
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 12.08.2013

plk. Mgr. Vladimír Mužík
riaditeľ ÚVTOS a ÚVV